

ELŐFIZETÉS
 MELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy évre ... 150 Lei.
 Há évre ... 75 Lei.
 Egy negyed évre 37-50 Lei.
 Egy hónapra ... 19-50 Lei.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG
 Aradi és csanádi egyesül-
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 897.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda és Sztény
 Társaság.
 Balovardul Regelo Ferd-
 mand I. (József tőh.-ut 22.
 TELEFON-SZÁM

Nyitási közlemények
 megállapodás szerint.

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, szeptember 18

A pénz becsülete.

Deire cseréltük be pénzünket s talán reményünk lehet rá, hogy ez zel visszatérünk abba az időbe, a mikor az emberek megbecsülték a pénzt. A termelőnek nincs készpénze. A paraszt nem jelentette be készpénzkészletét és mert hozzá volt szokva ahhoz, hogy a ládafia állandóan nehéz értékeket képviselő bankókkal legyen tele, ismét szaladni fog a bankók után, mint a kőorszakban tette, hat esztendővel ezelőtt. A termelőnek nincs pénze és így kénytelen árúját piacra bocsájtani. Igaz, ma még kevés van a piacon, de lesz, rövidesen, sokkal hamarabb, mint a hogyan a pesszimisták hiszik, mert annak, akinek eddig nem kellett a pénz, aki eddig szivességet tett, ha értéken felüli pénzmeny-nyiségért buzát adott, élethehető-ségének feltétele, hogy árulhas-son. Az első pillanatban bele sem tudjuk magunkat találni az új helyzetbe. Valahogyan úgy van, tessék elhinni, bár szerfölött hihe-letlen, hogy, mi, fogyasztók le-szünk azok, akik lekenyerezünk valakit azáltal, hogy veszünk ter-ményéből. Kinálni fogják a por-tékát és mi válogathatunk benne. Ismét ott tartunk majd, hogy csak szolid és törekvő termelőket ré-szesítünk abban a kegyben, hogy terményt vásároljunk tőle és be-csülete lesz annak, aminek már igen régen nincsen és amit úgy ha-jigáltunk, mint szemétre a rondot: a pénznek.

Szegény lett a világ. Egelább is az a világ, amelyben élünk. El-vették a pénzünket. Az, akinek tegnap még százezer korona va-gyona volt, ma mindössze har-mincezer leivel rendelkezik. A mil-liomosok dicstelen korszaka is ki-mult. Ma csak háromszázrezek vannak. Nincs pénz, mert három-száz korona száz korona lett és mert még az igen gazdag is meg fogja gondolni, hogy egy szmirna-szőnyegért harmincezer koronát adjon, mert százezer koronából ha harmincezer elköltöttünk, még mindig marad hetvenezer, de ha harmincezer leiből tízet elköltünk, már csak husz marad. Ismét becse lesz a krajcárnak, mint ahogyan semmi becse sem volt már az ez-reseknek. És az emberek rövide-sen úgy megtanulnak majd pénzt keresni, mint ahogyan megtanul-ták a pénzt hajigálni.

— **Megszűnt a közigazgatási bíróság.** A oljni (kolozsvári) bel-ügyi államtitkárság ma értesítette a prefekturát, hogy a kolozsvári közigazgatási bíróság kormányren-delet következtében megszűnt és a hozzátartozó ügyek a belügyi államtitkárság hatáskörébe ke-rülnek.

Take Jonescu Giolittivel tárgyal

(A világpolitika eseményei.)

Aix les-Bains szept. 13. Take Jonescu román külügyminiszter ideérkezett és itt fontos megbe-széléseket fog folytatni az olasz miniszterelnökkel, Giolittivel.

Lyon. Millerand a sajtó képvi-selői előtt nyilatkozatot adott a közte és Giolitti között lefolyta-tott tárgyalások egy részéről és többek között ezeket mondotta: — A szövetségesek között teljes az egyetértés, ami a világbéke fenntartását illeti. A békeszerző-déseket a győzők mérsékletével és a legyőzöttek lojalitásával kell

végrehajtani. Senki sem gondolt arra, hogy a szovjettet elismerje. Ami Olaszország és Oroszország között felvett kereskedelmi ösz-szeköttetések eredményeit illeti, azt most már tisztán láthatjuk. Oroszország eddig 400 ezer tonna rossz minőségű gabonát adott Olaszországnak. Az egyetlen cikk, amit Oroszország exportál-hat, a bolsevik propaganda.

Lyon. A „Matin” arról értesül Varsóból, hogy az orosz-lengyel béketárgyalások Rigában szept-tember hó 16-án vették kezdeti-kei.

Veszélyben van a város közvilágítása

A városi tanács legutóbb azt a határozatot hozta, hogy a köz-biztonsági állapotokra való te-kintettel a villamos mű reggel 5 óráig köteles áramot szolgál-tatni. Az erről szóló tanácsi ha-tározatot tegnap kézbesítették a villamos mű igazgatójának, aki tegnap már válaszolt is a tanács-nak. *Mellinger József* igazgató arról értesítette a tanácsot, hogy a villamos mű zavartalan mené-tét biztosító szemennység már *napok óta nem érkezik meg s a villamos művet az államvasutak fűtőháza segíti*. A jelentés hang

sulyozza, hogy ha a szénküde-mények nem érkeznek meg, a vil-lamos mű a rendes esti világítás-hoz szükséges áramot sem szol-gáltathatja s így a tanácsi ha-tározatnak nem tellet elegend. Ma délelőtt Zádor Imre gépüzemigaz-gató a polgármester előtt felve-tette azt az eszmét, hogy az ut-cákat gázzal világítsák, mert a gázgyár megfelelő nyomású gázt állít elő. A tanács legközelebb fog lalkozni a kérdéssel. felszerelteti az utcai lámpákat és elkészíteti a mérnöki hivatalból a világítási naptárt.

Február elsejétől Timisoaran (Temesvárott) játszik az aradi szintársulat.

Vidrihin Stan timisoarai (te-mesvári) főpolgármester az of-fani színház sorsáról egy hírlap-író előtt a következő nyilatkoza-tot tette:

— Október 1-én Maximilian es Leonard igazgatók bucaresti ope-rett-társulata Temesvárra jön. A román társulat négy hónapig és pedig október 1-től január végéig játszik nálunk, azután Aradra megy. Az aradi magyar szintár-sulat február 1-én kezdi meg ná-lunk a magyar előadásokat. Hogy a magyar szezon meddig fog tar-tani, arra nézve még nincs meg-állapodás. Róna Dezső aradi szin-igazgató nálam volt. Részletes programját már régebben a ta-nács elé terjesztette. Közöltem vele a határozatot, hogy idejében szervezkedhessék.

Róna kijelentette egy temes-vári lap tudósítója előtt, hogy ké-szülődik a temesvári szezonra és műhelyt a bucaresti operett-tár-sulat Aradra jön. 150 személyből álló társulattal, műszaki sze-mélyzetével és felszerelésével Temesvárra megy, ahol jó ma-gyar előadásokat akar produkál-ni. Addig valószínűleg tisztázódni

tart a magyar szezon. Kijelentef-te még Róna, hogy a temesvári szezon után visszatér Aradra, hogy az elmaradt bérleti előadá-sokat pótolja és az aradi közön-ség iránti egyéb kötelezettségei-nek elegend legyen.

A magyar miniszterelnök Geszten.

Gróf Teleki Pál magyar mi-niszterelnök a múlt héten meglá-togatta a biharmegyei Geszten, néhai Tisza István pátriáját. A miniszterelnök szük kísérettel ér-kezett s társaságában a régi mun-kapárt néhány ismert korifeusa volt csupán. Vele érkezett Szilá-gyi Lajos volt nemzetgyűlési kép-viselő, a budapesti rendőriőkapi-tány, továbbá Sándor János volt belügyminiszter és dr. *Latinovics* Pál miniszteri osztálytanácsos. Tisza István hajdani titkára. A miniszterelnök Geszten a Tisza-család vendége volt. Az idősebb és fiatalabb két Tisza özvegye fo-gadták a vendégeket, a kik meg-koszorúzták a tragikus körülmé-nyek közt elhunyt magyar állam-férfiu sirját. A geszti látogatásra Berettyóújfaluból a megyei ható-ságok néhány vezetője is elment.

A magyar-román francia viszony.

BUCURESTI. A budapesti „Vi-lág” hosszabb cikket közöl Ma-gyarország, Románia és Francia-ország viszonyáról. Egy Magyar-ország ellen irányuló szövetség — mondja a lap — abszurdum. A francia kormánynek oda kellene hatnia, hogy az Ausztria-Magyar-orzágból alakított államok kö-zött, beleértve Magyarországot, undo jöjjön létre. Nagy szerencse Magyarországra, hogy az orszá-got az újabb diplomáciai kalkulá-cióknál, valamint a francia polití-kában újból számításba vették. De azért gróf Teleki ne ringassa ma-gát illuziókban. A szomszédos ál-lamokkal való jóviszony éppen olyan fontos reánk nézve, mint Angliával és Franciaországgal szemben. *Lehetetlen elképzelni, hogy Románia Magyarország ja-vára áldozatokat hozzon* csak az-ért, hogy ezzel Franciaországnak kedveskedjék. Kívánatos volna, hogy Románia Magyarországgal megértésre jusson, mert ezzel kö-zeledik Európa centrumához, ami reá nézve is fontos közgazdasági jelentőséggel bír. Magyarországra nézve pedig, ha ezen legnagyobb és leghatalmasabb szomszédjával megegyezésre jut, ez egy új exis-tencia kezdetét jelenti.

Új állások a városnál.

A közigazgatási ügymenet biz-tosítása érdekében Arad város közigazgatásánál szervezett bel-városi I. ker. és Óúj külvárosi II. ker. előjáróságnál tervezett áll-lásokból ezidőszertint és egyen-lőre *ideiglenesen* betöltendő állá-sokra pályázatot hirdet a polgár-mester. Az I. kerületi előjáróság-nál betöltendő a VII. fiz. oszt. 3. fokozatába sorozott I. ker. előjár-ói állás, a VIII. fiz. oszt. 3. foko-zatába sorozott két I. osztályu al-jegyzői állás, a IX. fiz. oszt. 3. fokozatába sorozott II. oszt al-jegyzői állás, a X. fiz. oszt. 3. fo-kozatába sorozott fogalmazói ál-lás, a XI. fiz. oszt. 3. fokozatába sorozott iktatói állás, a X. fiz. oszt. 3. fokozatába sorozott irat-tárosi állás, a XI. fiz. oszt. 3. fo-kozatába sorozott irodasegéd-tiszt állás, fizetési osztályon kívül meg-állapodás szerint díjazott egy for-dítói állás, hat napidijas irnoki ál-lás, hat kézbesítési állás és 12 előjárósági biztosi állás. A II kerületi előjáróságnál betöltendő a VII. fiz. oszt. 3. fokozatába so-rozott II. ker. előjárói állás, a VIII. fiz. oszt. 3. fokozatába so-rozott II. ker. előjáró helyettesi állás, a XI. fiz. oszt. 3. fokozatába sorozott irodasegéd-tiszt állás, 2 napidijas irnoki állás, 2 kézbesítői állás, egy hivatalsszolgai állás, egy mezőbírói állás és 12 mezőrendőri

Ellás. A kérvények a képzettséget igazoló okmányokkal felszerelten szeptember hó 30-ig bezárólag a polgármesteri hivatalban nyújtanók be. Részletes felvilágosítások a polgármesteri hivatalban tudhatók meg.

Királyságbeli diákok Aradon.

Ma délelőtt katonazenekarral nagyszámu fiatalember és leány vonult végig a főútvonalon a városnézvény elé. A szokatlan felvonulásnak hatalmas nézőközönsége akadt. A menetben résztvevők a diákok és leányok, számszerűen 460-an, királyságbeli, erdélyi, bakovinal és besszarábiai egyetem hallgatói, akik a cluj (kolozsvári) diákkongresszusra utaztak Erdélybe. Az ezer jelentkező közül 460 vett részt a kiránduláson, amelynek programjába belesett Arad megtekintése is. Az egyetem hallgatók tegnap délelőtt Tor-dán voltak, majd onnan Gyulafehérvárra mentek és ma reggel Aradra érkeztek. A vasuti állomáson Daschivici tábornok üdvözölte a diákokat, akiket a város nevében Nedelco kulturális tanácsnok fogadott. A városháza előtti téren a katonazenekar szerezadót adott, majd a diákok román nemzeti táncokat jártak. A táncban résztvevő Daschivici tábornok és felesége is. Tánc után a diákok megtekintették a kulturális parkot, a várat. Délelőtt a város vendégül látta a diákokat, akik a délután folyamán kisebb csoportokban megismerkedtek a város nevezetességeivel. Délután 6 órakor Timisoarára (Temesvárra) utaztak, a honnan Resicára, Mehadiaira, Orsovára és Bucuresztbe mennek és innen utaznak haza otthonukba.

1:2 arányban fizetik a munkabérek.

CLUJ (Kolozsvár). A kolozsvári munkásság a beváltással kapcsolatosan azt határozta, hogy ideiglenesen 1:2 arányban veszi fel a fizetéseket. A munkaadók és alkalmazottak között való megállapodás szeptember 15-ig volt érvényben és ez a terminus tegnap lejárt. A munkásság különböző szakmáinak képviselői a lelkiismeretességükkel és ezen az a nézet domborodott ki, hogy a tisztaság és a fizetéses alkalmazottak és hivatalnokok 1:2 arányban fogják kérni fizetésüket a jövőben is, feltéve, hogy a hatóságoknak sikerülni fog a gazdasági termelőknek az 1:2 arányt rákényszeríteni. Felhivatalos helyről arról értesülnek a cluj lapok, hogy a kormány elrendelte a munkabéreknek 1:3 arányban való kifizetését. Ez a hír megerősítésre szorult.

A mai valutapiac.

A dollártól tekintve nagy az infláció a valutapiacra. Dollárban azonban oly nagy a kínálat, hogy a piacra vetett dollárok nem nyertek elhelyezkedést. Kis címletű dollárt 25-36 leiert, nagy címletű dollárt 38-40 leiert kínáltak. Bécs, szeptember 15-én: A valutapiac jegyzései: Napoleon 800, Angol font 870, Dollár 230, Francia frank 1820, Márka 500, Lira 1150, Rubel 290, Lei 550, Sokol 300, Svájc frank 4100. Koro-

Gyilkolják a bucuresti soffőröket.

Néhány nappal ezelőtt már hírt adtunk arról, hogy Bucuresztben egy bérautó soffőre, akit vidéki turára kértek fel, gyilkos merénylet áldozata lett. Most egy újabb ilyen merényletről érkezik hír, amelynek most már két bucuresti soffőr lett az áldozata. A fővárosi rendőrprefekturát értesítették a napokban, hogy a Florea felé vezető országúton két fiatalember holttestét találták, akiknek személyazonosságát megállapítani nem lehetett, mert semmi okmány nem volt náluk. A sziganta főnöke nyomban megindította a nyomozást a holttestek személyazonosságára iránt, ugyanakkor megjelent a rendőrprefekturán Ion Dimitrescu és elmondta, hogy folyó hó hetedikén a Bristol szálló előtt álló bérautóhához két fiatalember jött és kibérelték az

autót egy Konstanza kirándulásra. Nehogy az uton valami baj történjen, a soffőr egyik társát maga mellé vette. Mivel az autóról több nap óta hír nem érkezett, annak a gyanújának adott kifejezést, hogy a soffőrökkel valami szerencsétlenség történt. A hullákról adott személyleírásokban azután felismerte a két soffőrt s így bizonyossá vált, hogy azok gyilkosság áldozatai lettek. A merénylők hátulról revolverlövésrel ölték meg a soffőröket, akiket aztán kidobták az országútra s az autóval elrobogtak. Az autó száma 705-B. C. Tc. A merénylőknek nyoma veszett. Ez a második eset nagy pánikot keltett a bucuresti soffőrök között, úgy, hogy most egyik sem akar vidéki turára menni.

MŰVÉSZET.

Magyar festőművészek Bucuresztben

Magyarország és Románia között a határok megnyitása már csak rövid idő kérdése, amennyiben a tranzitforgalom valószínűleg még a hó folyamán megindul. Első felekezdésként a felszabaduló forgalomnak tegnapelőtt érkezett át a borsai határon egy teherkocsi, amely a legnevesebb magyar festőművészek alkotásaitól álló kollekciót tartalmazta. Dr. Hoffmann Lajos budapesti ügyvéd szombaton indult el a szállítmánnyal Budapestről és három nap alatt Oradea-marera (Nagyváradra) érkezett. A magyar művészek kiállítása Bucuresztben lesz. A több, mint kétszáz vásznat magában foglaló anyagban legjobban magyar festőink szerepelnek, így többek között: Magyar, Manahelmer, Csók, Mednyánszky, Perltott, Csaba, Felks stb.

Gróf Rinaldó egyiké azoknak az újabb operetteknek, amelyek hatása cselekményükkel és fülbeésszó muzikájukkal mindenütt a legcsúszóbb sikert váltották ki. Az aradi színháznak két szezonon át volt kasszadarabja a gróf Rinaldó, amelynek szépségeivel a közönség nem tudott betelni. Az operett jövő heti reprízét érdekessé teszi az új szereposztás is. Rinaldó grótot a rövid idő alatt nagy népszerűséget ért Szabó Gyula baritonista játsza, a főszpán leányának bájos szerepében pedig Jakabffy Ilonka, a rokonszenves fiatal tagja jutott Aradon először nekivaló táncos és énekes szerephez.

Feszt vendéggel. Klasszikus estje lesz az aradi színháznak a hétfői, amikor az örökbecsű, hatalmas operában Mephistót Kálmán Oszkár, a budapesti operaház hírneves első basszista játssza. A kivételes esemény számunka monó operaelőadás hírére máris valószínűleg megrohanta a színházi pénztárra a közönség.

Ma új műsor a Modern Kabaróban. Teljesen új műsort mutat be ma a kabaré népszerű társulata. Szerep kerül „Ördög a vendéglőben” című kacagtató bohózat, amelyben: Jaulus, Várady, P. Réthy Irén játszik a közrepeket.

Stern Rózsika begedülművész szeptember hó 19-én este 8 órakor a Kultur-palota nagyszínházban hangversenyt rendez. Műsor: Mozart, Goldmark, Altmann, Simonetti, Pagnant-Kreiser, Sarasate, Hubay. Zougorán kíséri Gellért Pál karmagy. Jegyek előre váltathatók 25, 20, 15, 10 és 5 leiert Scherzag H. és Fia üzletében és vasárnap egész nap a Kultur-palotában. Erre a nagyszerű s ritka élvezetet nyújtó estére felhívjuk

HIREK.

— AZ EGYSÉGES KORMÁNYZÓ-PARTÉRT. Bucuressti Az Adeverul jelentése szerint Averescu miniszterelnök ajánlani fogja Take Jonescutnak, hogy a kormány újalakítása alkalmával pártja fuzionáljon a néppárttal.

— Az árvizsgáló-bizottság új helyettes elnöke. Berzován János városi főszámvevő, az árvizsgáló-bizottság helyettes elnöke erről a tisztségéről nagyfokú elfoglaltsága miatt tegnap lemondott. Dr. Crisán Aurél prefektus a lemondást elfogadta és az árvizsgáló-bizottság helyettes elnökévé dr. Lúciai Cornél ügyvédet nevezte ki.

— AZ ADÓHÁTRALÉKOSOK MEGRENDSZABÁLYOZÁSA. Bucuressti. A közgazdasági felszólította a lakosságot, hogy a községi adókat pontosan fizessék be, mert az adót nem fizetőket kézi robotra kötelezik, tekintet nélkül arra, mely társadalmi osztályhoz tartozik.

— Cenzorváltozás. A mai napon az „Aradi Közlöny” cenzurája újra visszakerült Alexandru Frangina tanár kezébe, aki már hosszú hónapok óta szabadságon lévén, távol volt a cenzurahivaltaltól. Régi cenzorunk érdemeit nem kell méltatnunk: működése mindenkor liberális és a vele való érintkezés kellemes volt. A cenzurahivaltalt főnöke továbbra is L. Albu tanár marad.

— A SIMPLON NEM KÖZLEKEDIK. Bucuressti. A Simplon vonat tegnap óta nem érkezett meg a román fővárosba. A vasutiságzatóság távirati érdeklődésére az a válasz érkezett, hogy a Simplon vonat az olaszországi vasutasztrájk miatt nem közlekedik. Bukarestből ma már szintén nem indították el a Simplit.

— Kinevezés a törvényszéken. Az aradi kir. törvényszéken az új igazságügyminiszter Schmaloz Fánika tisztviselőnt a XI. 8. fizetési osztályba nevezte ki.

— Oroszországi foglyok hazaszállítása Magyarországra. A legutóbbi foglyoszállítványok között 570 hadifogságból hazatérő magyar lépte át Magyarország határát, az Omszk, Tomszk és Krasnojarszky foglyotáborokból. A szállítványban kilenc tiszt is volt, akik elmondották, hogy a bolsevisták csak a legenyéséget bocsátják szabadon, a tiszteteket ellenben újabb táborokba összpontosítják, ahonnan csak néhánynak sikerül megszökni. Ezek is legfőképpen Szentpétervárig jutottak el, ahol újra elfogták őket és cinkorgyárakba viszik kényszermunkára.

— SZABAD A DOHÁNYKERESKEDELEM. Bucuressti. A pénzügyminiszterium a dohányról való szabad kereskedést további két hónapra meghosszabbította.

— A német ipar újabb csodája. A német iparnak egy újabb csodájáról tesznek jelentést: Helsingforsban nagy meglepetést keltett egy gépkiallítás bemutatott új fajta tankmozdony, amelynek az eddigiek fölött az az óriási előnye van, hogy az országutakat és kisebb járható utakat minden rongálás nélkül képes megjárni. Az eddigieknek ugyanis az volt a hátrányuk, hogy tömkeletették az utakat. A kiállításon jelenvolt külföldi szakemberek elismeréssel kiáltottak ki. Ez a gép a jövő lova.

— Országos bajnoki birkózó verseny a „Toldi” klub rendezésében 19-én este 8 órakor a...

A mozgóképszínházak műsora. Szeptember 18-án az Apollóban: A korona titka, kalandor film 5 felvonásban. — Az Uránában: Bűnvirág, szenzációs olasz film 5 felvonásban.

A korona titka I. utóljára az Apollóban. Az Apolló színház kalandorfilmjének első része a közönség állandó érdeklődése mellett kerül vetítésre. Különösen azok figyelmét köti le a nagyszabású film, akik szeretik a kalandortörténeteket. A második részt vasárnap-tól kezdve mutatja be az Apolló.

Bűnvirág. (Az Uránia nagy slágere.) Az olasz filmgyártás legszebb és legnívósabb alkotásai közé kell sorolnunk a Bűnvirágot, amelynek vonzó és változatos cselekménye, egyben tudományos problémát is fejtet. A minden tekintetben kiváló filmet szombaton utóljára vetíti az Uránia.

Aki a cár fogolytársa volt.

Vadász József volt oradeamarei (nagyváradai) élelmezési főhadnagy esett orosz fogságba Przemyslnél Kuzmanekkel együtt. Kilenc napig szánkóval mentek 150 kilométert, aztán Tobolszkba telepítették, hol a forradalomig őrizték. Egy fogolytáborban élt az utolsó Romanovval, a cárral, két teljes hónapig. A cárt a kormányzóság épületében őrizték s napon-ta látta elnyuzott, degenerált arcát az idegyöngye uralkodónak. Hlavarovszkra vitték az összes magyar tiszteteket s ott éltek sokáig. Színházakba is jártak. Azután Krasnojarszkba mentek. Ott találták Arlon ezredest, Papházy Iván alezredest. Omszkban a vörösök minden magyar tisztet vizsdatartottak és aki elszökött, Szamarában elfogták s visszaküldték. Ha pedig Petrográdig jutott el a tiszt, ott felismerték öltözetéről, modoráról, visszavitték s becsukták.

A vörös hadseregnek — úgy mond — az élelmezése elég tűrhető, de a nép maga nélkülülzik. Blokád miatt nyersanyaghoz nem juthatnak. Legelősebb pénz; amin venni lehet valamit, a 150 rubel, ezen egy pakli gyufát vehet az ember. A magyar tiszteteket tuszokul őrzik. Az orosz csapatokban sok a német és magyar, a front mögött kínaiak dolgoznak és meg lehetőségen jó közöttük az egyet-

— **A KÖZOKTATÁS EGYSÉGESÍTÉSE.** Bucuresti. A közoktatásügyi miniszter közzétette Nagyrománia népoktatásának egységesítéséről szóló törvényjavaslatot. Az egységesítés az első osztálytól kezdődik és fokozatosan fejlődik tovább.

— **ELJEGYZÉS.** Stefan József Garabonc, Práth Erzsike Ujjazsakcsarvánd, jegyzesek.

— **A LISZT UJ MAXIMÁLIS ÁRA ARADON.** Az ármegállapító bizottság tegnap délutáni gyűlésén Robu János dr. polgármester beszámolt bukaresti utatról és annak eredményéről. A polgármesternek tudvalevőleg sikerült a királyságban 500 waggon búzát vásárolni, amelyből egy rész már utban is van Arad felé. A többi részletet szukcezíve fogják leszállítani. Az ármegállapító bizottság a jelentéssel kapcsolatban már megállapította a maximális árakat és pedig: nullás liszt kilogrammra 8 lei 60 bani, főzõ liszt 3 lei 50 bani, kenyérliszt 1 lei 80 bani. A nullás liszt árát azért állapította meg a bizottság magasabb összegben, hogy a szegényebb néprétegek annál olcsóbban juthassanak az elsősorban szükséges kenyér és főzõliszthez.

— **A RUBELEK BEJELENTÉSE.** A pénzügyigazgatóság ma rendeletet kapott a ciuli (kolozsvári) pénzügyi államtitkárságtól, hogy a rubelek bejelentése szeptember 15-től 20-ig tart. Minthogy az értesítés megkésve érkezett, mindössze három nap áll rendelkezésre. Azt hisszük, hogy ez az idő is túlságosan sok, mert Aradon allig vannak olyan rubel-bankjegyek, amelyeket be fognak jelenteni. Bucuresti. A minisztertanács szeptember 26-án állapította meg a rubel beállítás árnyamat.

— **UJ HIRLAPÁRAK MAGYARORSZÁGON.** Budapest. A kormány a rotációs papír árát 12 koronáról 30 korona 40 fillérre emelte fel. Ennek következtében a napilapok szindikátusa elhatározta, hogy a nagyobb napilapok ára 2 korona lesz. Megjegyzendő, hogy a budapesti lapok mindössze négy oldalnyi terjedelemben jelennek meg, hírszolgálatuk a minimális és főként bírósági tárgyalásokról szóló tudósításokat közölnék.

— **HALÁLOZÁSOK.** Néhány nappal ezelőtt lett öngyilkos Fischer Jenő, aki a Marosba vetette magát. A víz három nap múlva, tegnap délután a papírgyár alatt vetette ki a hullát, amelyben a rokonok Fischer Jenőre ismertek. A szerencsétlen fiatal ember temetése folyó hó 19-én az aradi Izs. temető hátsó részéből történik. — Zahn Mária urnó 72 éves korában hirtelen elhunyt. Temetése ma, szombat délután 5 órakor lesz a Nők Otthonából.

— **MONOPOLIZÁLIK A BUCURESTI MOZGÓSZÍNHÁZAKAT.** Bucuresti. A főváros polgármesteri hivatala mozgóképek-színházak monopolizálásának kérdésével foglalkozik, a még mindig tartó sztrájkok kapcsolatában.

— **A BORBÉLYSZTRÁJK.** A borbélymunkások sztrájkja még tart. A rendőrprefektus újabb tárgyalásokra hívta össze a munkaadókat és munkásokat. A tárgyalások tegnap egész nap tartottak, sőt a mai napra is áthúzódtak, anélkül azonban, hogy bármi eredményre vezetett volna. Azonban egy időleges megegyezés talán mégis lehetséges lesz, amennyiben végleges szerződések megkötése nélkül a borbélymunkások a későbbi szabadelhatározást fenntartva, minden valószínűség szerint már legközelebb felveszik a munkát.

— **ISKOLAI BEIRATÁS.** Az Izs. elemi iskolába a növendékek felvétele, illetve előjegyzése folyó hó 19. és 21-én délelőtt 9—12 óráig történik a templom-területi tanácssteremben. A gyermekek szülőik vagy gyámjuk kíséretében tartoznak megjelenni. Tanítás innen kezdődik. Az iskolaszék.

A város segít a hushányon.

Egyre súlyosabban érinti az állandó hushány Arad város közönségét. A hentesek és mészárosok a már ismertetett okoknál fogva nem vágnak és hus nélkül hagyják immár a harmadik hete a várost. Súlyosítja a helyzetet az a körülmény, hogy az aradi szárnyas-piac a falu tartózkodása folytán nap-nap után fires s így a közönség számára nincs mód hushoz jutni. Az Aradi Közlöny munkatársa a mai hétfői alkalomával sorra járta az aradi henteseket és mészárosokat s azt tapasztalta, hogy míg a belváros valamennyi hentesüzlete üresen tátongott, addig a külvárosokban itt-ott a kis hentesek egy-két sertést mégis levágtak és a legszűkösebben juttattak egy kis húst közönségüknek. Több helyen munkatársunk azt a felvilágosítást kapta, hogy bár a mai maximális árak mellett a hentesek nem találják meg számításukat, a külvárosi hentesek, amennyire lehet, még rőfizetéssel is fenntartják az üzemet. De ugyancsak vágnak a nagy hentesek is, csak hogy a húst

zárj ajtó mögött, vagy a múlt elől drusttják ki protekciós vevőknek. Arra nézve, hogy az élő állatpjac abnormisan magas árait miképpen lehetne letörni, azt a választ nyertük, hogy ennek is volna megfelelő módózat. Az erőszak a faluval szemben csak elmérgesítene a helyzetet s az elégedetlenséget fokozná, ellenben van a városnak 550 vágásra kész sertése a csálatelepi hizlaldában. Ha a város ezeknek a sertéseknek levágását elrendelné, gazdaságosan beosztva a keresletet sertés iránt a piacon annyira csökkenteni lehetne, hogy az lényegesen leszorítaná az élő sertés forgalmi árt. Munkatársunk érdeklődött illetékes helyen és azt a felvilágosítást nyerte, hogy a város az egyre elviselhetetlenebb hushányra való tekintettel megkezdi hízott sertéseinek levágását. Hétfőn 40 darabot vágnak le, a többit pedig folytatólagosan. A város ezen intézkedése remélhetőleg javítani fog a helyzeten és hatással lesz egyéb húsárakra is.

Az aradi színészek

ragaszkodnak követelésükhöz.

A színház igazgatósága és a színtársulat tagjai között a bérmozgalmak kérdéséből származó ellentétek még mindig nem simulnak el. A tegnapi társulati gyűlésen Róna Dezső színházigazgató ismertette álláspontját a memorandum foglalt követelésekkel szemben, viszont a társulat tagjai kijelentették, hogy a memorandum tárgyalási alap, amelyről le nem térnek. A tanácskozás nem vezetett eredményre, sőt az izgalom még növekedett, mert az igazgatónak ama felszólítására, hogy a társulat tagjai lépjenek ki a szervezeteiből, az egész személyzet azzal felelt, hogy elvonult a színházról. A színtársulat tagjai között nagy az izgalom, mert egyesek úgy állították be bérmozgalmukat, mintha ezzel maguk a színészek döntenek veszélybe a magyar színházi kultúrát. Azt mondják a színészek, hogy ők a magyar kultúrát nem akarják veszélyeztetni, mert hiszen ezzel a maguk existenciáját is tönkre tennék, nem akarják az igazgatót sem tönkre tenni, mert ezzel maguknak is ártanak, de ahhoz joguk van, hogy nyomoruságos helyzetükön javítsanak. A színészek el vannak tőkélve arra, hogy jogosnak tartott bérmozgalmukat végigharcolják azon a tárgyalási bázison, amelyet a memorandumban lefektettek. A memorandum

pontjai, jelentette ki előtűnik a mozgalom egyik vezetője, nem végleges követelések, amelyek lehetlenné teszik a közeledést, hanem tárgyalási alapul szolgálnak. Szerinte az igazgató oly merrev állásponton van, hogy még a tárgyalásokat sem akarja felvenni s éppen ezért a színészek módot fognak találni arra, a ciuli (kolozsvári) központ előtt feltárják a helyzetet.

A színház igazgatóságának az a felfogása, hogy a színművészet nem lehet szakszervezeti alapon kezelni, mert ez a művészet rovására megy. Az igazgatóság nem zárkózik el mereven a tárgyalás elől, de a memorandum foglalt követeléseket oly nagyoknak tartja, hogy lehetlenné lát oly közeledést, amely egyfelől a színház igazgatóságára nem róna újabb elviselhetetlen terheket, másrészt a színtársulat tagjainak igényeit kielégítené. A színészeknek tudni kell, hogy a helyi újabb emelése azt vonná maga után, hogy a közönség teljesen elszokna a színházról. Így járt a nagyváradi színház is. Az új igazgató pedig a maga zsebéből nem fizethet rá százazreket a szegényre, mert még meg se kereste a százazreket. Vajjon nem segítene a helyzeten, amelyből a konszortionális alap?

— **NEGY LEI ILLETÉK A GYERTYA KILOJÁRA.** Bucuresti. Az Iparminiszter elhatározta, hogy a paraffin gyertya kilójára 4 lei illetéket ró ki.

— **Hirdetmény.** Az állami jóvedéki hivatalnak (Regina Monopolizilor) 240 waggon 1920. évi termései tiszta búzára van szüksége, melyben legfeljebb 8% idegen anyag lehet. Az érdeklődőkkel közöljük, hogy 1920. évi szeptember hó 30-án zárt ajánlatú árverést tartanak úgy a Monopol hivatal Főigazgatóságánál. Bucurestiben, mint a Monopol hivatal kerületi Igazgatóságánál Clujon. Az ajánlatokban, melyhez 5 százalék bálnapénz csatolandó, az árakat vag-

gononként franco áttadással állomással kell feltüntetni. Főigazgatóság.

— **ADOMÁNY AZ UJSÁGIRÓK NYUGDIJINTÉZETÉNEK.** Zib József lárásbíró az újságírók országos nyugdíj alapja javára 75 lelt adományozott.

— **A BÉCSI MAGYAR KÖVETSÉG 140 MILLIOJA.** Bécs. Sokat foglalkoznak a pesti lapok ama 140 millió korona sorsával, amelyet még a kommun alatt szállítottak ki Bécsbe a magyar követtséghez propaganda célokra a bolsevisták. Amik idején Hajós Jenő követtségi titkár segítségével az ellenforradalmi menekülteknek sikerült ezt a pénzt a követésig megsemmisíteni. Később Hajós ellen gyanúsítások merültek fel, amelyekkel kapcsolatban még a

Friedrich kormány pénzügyminisztere: Grün János, majd annak utóda Korányi Frigyes báró egy bizottságot küldtek ki, amely azonban mindent rendben talált. Később a Huszár kormány idejében parlamenti támadások érték az ügyet kapcsolatban Friedrich volt kormányát, majd maga Huszár miniszterelnök is kijelentést tett, hogy a bizottság leletésével nincs végleg elintézve az ügy, erre a parlament egy parlamenti bizottságot küldött ki egy újabb vizsgálat lefolytatására. A bizottság a napokban számol be az eredményről. A kérdésel kapcsolatban Friedrich István is nyilatkozott és kijelentette, hogy neki csak a pénzügyminiszterrel leletésével részben van tudomása az ügyről s az új vizsgálatban nem lát mást, mint személyes és párti elies indított hajszát egyik tartozékát.

— **GYERMEKGYLKOSSÁG.** Szentannán Schwartz Teréz elszülőtt gyermeke gyanús körülmények között meghalt Sommer Nándor vizsgálóbíró kísérelt Szentannára és a vizsgálat során megállapította, hogy Schwartz Teréz tényleg bűncselekmény után szabadult meg gyermekétől. A vizsgálóbíró elrendelte Schwartz Teréz letartóztatását, akit az aradi ügyészség fogházába szállítottak.

— **A VÁROSLIGET TITKA** napfényre kerül vasárnap délután. A legnagyobb szabású akció indult meg, hogy azokat a kincseket, amelyek a liget lombok között eddig elrejtve voltak, most a közönség szeméi elé állítsák. Mindaz, ami kincset ér az emberi szívnek, annál inkább válik látványossággá, kábaré, Palotás Antal rokkant katona és társaságának műszinkró, rozetta, élképcsarnok stb. stb., mind olyan attrakciók, amelyeket most felajánlott a közönségnek az aradi Növendéki Hivatal. Ezen felül még két béi is lesz a ligetben vasárnap délután. A kisvonat minden negyedórán közeledik s a liget mellett áll meg. Este a kivilágított tavon az esti hangulatot kedvelők olcsón csodakázhathatnak. S mindezen élvezetekért csak az a kötelessége minden nemesen érző léleknek, hogy adjon pár fillért a szegény gyermekek „Napközi Otthonának” fenntartására.

— **AKIKNEK NEM TETSZIK A MAI UJSÁGIRÁS.** Esküvő a zsidótemplomban. Timár Mariska halálára. Egy valuta-schicher naplójából. Novák Irén. Eppen most hallom... Hűlt hull a levél... Gyermeknap. Szász tilalom. (Kertész Dezső, egy urileány stb.) Az Új Kelet színházi kritikája. Jakabffy Róna. Ravasz emberek. Fülöp Irma. Szerkesztői üzenetek stb. — Ezzel a szennációs tartalommal leledt meg az Aradi Élet legújabb száma.

— **A MINISAN-FELE KOLLECTIV KÉPKIÁLLITÁS** a saltó részére 18-án, szombaton délelőtt, az ünnepélyes megnyitás vasárnap délelőtt 11 órakor lesz.

— **BEMUTATÓ FOOTBALL MEJKEZÉSÉT** tartja szeptember 19-én, azaz vasárnap délután 4 órakor az „AAC” Török Ódior-utcai sporttelepén az „Aradi vasutas sportegyesület első csapata”. Ellentéte az „AAC” jöképességű első csapata lesz. Nagy érdeklődés előzi meg a vasutas csapat első mérkőzését, mert csapatában több első osztályú játékos szerepel, tehát erős küzdelemre van kftetés. Jegyek elővetelben Máltd Emil ur fizetésben kaphatók. Előzőleg „AAC” Huság és „AMTE” Huság csapata látszik fél 8 órai kezdéttel.

— **LÁNCOSOK MULATNAK.** Színelészakolai vizsgán voltam. Kávéházi betyárok. Szeretnék megismerkedni Fűrddi képek araditokról. Kutyakultúra Aradon. Pénzbejelentés. Gyermekek a moziban. Ötven évig. A gyorsított stb. című érdekes cikkeket kövli az Aradi Fáklya, legújabb száma.

